

Slovenski dom

Štev. 181

V Ljubljani, v petek, 8. avgusta 1941-XIX

Leto VI.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Ljubljana.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Zaključno poročilo o veliki bitki za Smolensk

Siloviti boji so trajali štiri tedne — Velikanske sovjetske, a le zmerne nemške izgube

Hitlerjev glavni stan 8. avgusta. Nemško vrhovno poveljstvo je o bitki za Smolensk objavilo naslednje uradno vojno poročilo:

Kakor je bilo že objavljeno s posebnimi poročili, je armadna skupina generalnega feldmaršala von Bocka s sodelovanjem letalskega brodivja generalnega feldmaršala Kesselringa veliko bitko pri Smolensku zmagovito do konca dobojevala. Pri zmernih lastnih izgubah so sovjetske krvave izgube izredno velike. Zajeli smo približno 310.000 sovražnih vojakov, zaplenili pa 3205 tankov, 3120 topov in nepregledno vojno gradivo. Sovjetsko letalstvo je izgubilo 1088 letal.

Še pred koncem dvojne bitke pri Bialistoku in Minsku so hitre skupine armade in SS-oddelkov naletele na Stalinovo črto, ki je bila močno zavarovana, in sicer je sovjetska vojska za Dnjeprom in gornjo Dvino imela na razpolago močno utrjene kraje Mogilev, Oršov, Vitebsk in Polock.

Med hudimi boji se je na obeh straneh Polocka posrečilo zgraditi oporišča v zaledju. Dne 11. julija je bil zavzet Vitebsk in žilavo branjeni odsek ob Dnjepnu južno od Mogileva in Orše po načrtih krajevnih presenečenjih ter napadih onstran reke prebit. V naslednjih dneh so hitri od-

delki prodrli ob obeh straneh ceste Orša-Smolensk v široki fronti proti vzhodu. Dne 16. julija je bil zavzet Smolensk, ki ga je sovražnik izredno žilavo branil, in sicer ga je zasedla motorizirana pehotna divizija. Smolensk je ta oddelek tudi držal proti neprestanim sovjetskim napadom.

Skupine tankov so se z motoriziranimi divizijami prebijale v smeri proti jugovzhodu, severovzhodu in vzhodu od Smolenska kljub najhujšim napadom in ta prodor je bil razširjen, medtem pa so pehotne divizije v izrednih bojih in silnih pohodih kljub stalnim napadom s krila prevzele obkoljevanje sovražnika, ki so ga hitre divizije prebile ter v manjše za boj bolj gotove skupine razbile. Tako je na prostoru, ki je bil širok 250 kilometrov in 150 kilometrov globok nastala silovita bitka, v kateri so poleg Smolenska bile glavne točke Vitebsk, Polock, Nevel in Mogilev. Z obupno drznostjo in s krvavimi žrtvami so se sovjetski oddelki skoraj 4 tedne trudili vzdržati, medtem ko so jim dovažali nove čete za boj ali pa da bi razbremenile preizčrpane oddelke.

Vsi sovjetski poskusi pa so se ponesrečili zaradi okretosti in žilavosti naših čet. Usoda sovjetskih oddelkov, ki so bili obkoljeni med Dnjep-

rom, Dvino in Smolenskim, je bila zapečatena. Zahvaliti se je treba nadmoči nemškega vodstva, pobudi in vodstvu, kakor tudi drznosti in izdržnosti čet, da je bil tukaj dosežen kljub težavnim razmeram za dovoz uspeh, ki je izredno velikega pomena za nadaljevanje bojev.

Letalstvo je pri tej zmagi odneslo odlične deleže. Pri neprestanih poletih so nemške letalske skupine opravljale izvidniške naloge za boje na

suhem. Lovci, strmoglavec in bojna letala z izvidniškimi letali za dolge polete so med najtežjimi okoliščinami izvajali svoje naloge proti sovražnim rezervam in proti obkoljenim sovražnim oddelkom. Letala so povsod odločno posegla v boj, kjer je šlo za to, da mora biti zlomljen sovražni odpor, kjer je bilo treba zlomiti sovražne protinapade ali pa iz zraka izločiti skupno s protiletalskim topništvom sovražna letala. Pri tem je bilo uničenih 126 vlakov, 6 oklepnih vlakov, na tisoče motornih vozil in 15 mostov. Tudi v boju proti bunkerjem in topovskim postojankam ter v boju proti sovražnim tankom je letalstvo zelo uspešno sodelovalo.

Pri poteku teh silovitih bojev so slavno sodelovale armade generalnega feldmaršala von Klugeja in generalnega polkovnika Straussa ter von Weichsa, tankovske skupine generalnega polkovnika Guderiana in Totha, kakor tudi letalske skupine letalskih generalov Lotharja in von Richthofena.

Junaška smrt Ducejevega sina - letalca

Mussolini je ob hudi izgubi prejel brzojavne sožalnice od papeža, Vladarja, Hitlerja in drugih dostojanstvenikov

Rim, 8. avgusta. s. Včeraj ob 10 je blizu letališča S. Giusto pri Pisi treščil na tla nov štirimotorni bombnik iz nekega letalskega oddelka, ki se je uril za bližnje vojne akcije. Letalo je padlo iz neznanega razloga, ko se je spuščalo. Od članov posadke so mrtvi: stotnik pilot Bruno Mussolini, načelnik posadke in poveljnik oddelka, poročnik-pilot Francesco Vitalini, narednik-strojinik Angelo Trezzini.

Ranjeni so bili poročnik-pilot Domenico Musti, prvi letalec-električar Riccardo Gottardi, prvi letalec-strojinik Arturo Pettinelli, prvi letalec-strojinik Luigi Turco ter mehanik Severino Giundrinetti.

Ko so Duceju sporočili novico, je takoj odletel v Piso. Spremljal ga je načelnik vrhovnega letalskega štaba general Pricolo. Ko je pregledal posadko na letališču, se je s sinom, poročnikom-pilotom Vittoriojem podal v bolnišnico sv. Klare, kjer se je ustavil ob Brunovem truplu. Nato je odšel na kraj, kjer je stroj treščil na tla.

Potem se je znova vrnil v bolnišnico, kjer se je poklonil ostanom dveh drugih tovarišev, ki sta padla z Brunom Mussolinijem. Nato je obiskal ranjene člane posadke.

Ob 17. je iz Riminija priletela gospa Rahela. Ob 19. so trupla Bruna Mussolinija in njegovih tovarišev prenesli na sedeže fašistovske stranke in jih tam položili na mrtvaški oder. Pogreb bo danes iz fašistovskega doma na postajo, od koder pojde vlak v Forlì. V soboto dopoldne bo truplo pokopano na pokopališču S. Casciano v vasi Pentino Predappio.

Vsa Italija s starimi in novimi pokrajinami sočustvuje z voditeljem države ob tej hudi izgubi in mu izraža svoje najgloblje sožalje.

Bruno Mussolini se je rodil v Milanu dne 22. aprila 1918 in ko je bil 17 let star, je že imel letalsko diplomato ter se je kot prostovoljec prijavil za bojišče v Vzhodni Afriki. Med vojno za Imperij se je udeleževal mnogih napadov ter se je odlikoval s svojo drznostjo in sposobnostjo. Pogosto se je vrnil na svoje oporišče z letalom,

ki je bilo zadeto od streliv. Med vojno je opravil 250 ur poletov in je izvedel 50 vojnih dejanj. Odlikovan je bil z vojaško kolajno za vojaške zasluge in z bronasto kolajno za letalske zasluge. Zaradi zaslug na bojišču je bil povišan v poročnika.

V letu 1937 se je udeležil letalske tekme na progi Istres-Damask-Pariz in je prišel na cilj tretji. Ob tej priliki je bil odlikovan s srebrno kolajno za vojaške zasluge. V mesecu januarju se je udeležil poleta slavne eskadre »Sori Verdi« in sicer na progi Italija-Južna Amerika. Odlikovan je bil s tem, da je bil povišan za kapitana zaradi izrednih zaslug. Med osvobodilno vojno v Španiji je sodeloval v mnogih bojih in ko je leta 1940 izbruhnila vojna, je bil med prvimi, ki so odpotovali na bojišče, kjer se je ude-

Rim, 8. avgusta. s. Nj. Svetost Pij XII. je Eksk. Benitu Mussoliniju, predsedniku vlade, poslal naslednjo brzojavko:

Ob veliki nenadni žalosti Vaše Ekscelece, spremljamo s svojimi prošnjami k Bogu dušo tistega, ki je v veri Vam dopolnil svojo kratko pot, in tolažimo Vašo Eksceleco in vse Vaše z našim očetovskim blagoslovom.

Njegovo Veličanstvo Kralj in Cesar je poslal Duceju naslednjo brzojavko:

Duceju, Rim. Ta trenutek, ko so Vaša očetovska čustva tako trdo zadeta, Kraljica in jaz živo sočustvujemo z Vašo žalostjo in Vama pošiljamo ob hudi izgubi najgloblje sožalje.

Vdani bratranec Viktor Emanuel.

Berlin, 8. avgusta. s. Hitler je s prisrčno brzojavko izrazil Duceju najgloblje sožalje ob hudi izgubi, ki ga je zadela.

Rim, 8. avgusta. s. Tajnik stranke je poslal Duceju naslednjo brzojavko:

Ko ponosna bolečina zadeva Vaše očetovsko srce, so ob Vaši strani Crne srajce Italije in vse ljudstvo ter z Vami vred objokujejo plemenitega sina, drznega letalca, junakega bojnika iz treh vojsk. Adelela Serena.

Italijanski ekspedicijski zbor je stopil na bivša sovjetska tla

Vojaki komaj pričakujejo trenutka, da stopijo v boj

Ukrajinsko bojišče, 8. avgusta. s. Posebni dopisnik agencije Stefani piše, da je postane italijanskega ekspedicijskega zbora na romunskem ozemlju končan. Njegovi oddelki so pretekle dni ob vremenu, ki ni bilo vedno ugodno, končali približevalni pohod k zbornemu mestu. Zdaj so te čete spet v gibanju. Oddelek različnih vrst orožja in različnih strok se z velikimi koraki bližajo odseku, ki je bil določen ekspedicijskemu zboru. Ta odsek tvori eno najvažnejših točk na bojišču.

Tudi ostale kilometre po romunskem ozemlju je ekspedicijski zbor prehodil med navdušenim pozdravljanjem krajevnega prebivalstva. Vodenje vojakov in njihova oprava sta vzbudila kar najbolj živo občudovanje povsod. Tudi pokrajine, ki so jih rdeči imeli pod svojo oblastjo, so italijanskim vojakom privedle enak slavnostni sprejem. V teh pokrajinah so bile simpatije prebivalstva še toplejše in so imele naglas genotja. Pot italijanskega vojaka po tej zemlji pomeni zares potrdilo, da je ko-

munizem bil za vedno premagan in da se ne bo nikdar več vrnil.

Včeraj se je vreme k sreči popravilo in tudi barometer kaže odločno na lepo. Torej korakajo zdaj vojaki bolj naglo in tudi bolj veselo proti cilju, ki ga tvori strelna črta.

Italijanske čete so danes na ukrajinski zemlji, ko so prekoračile predel veličastnih žitnih polj. Italijanski ekspedicijski zbor je že na ozemlju, ki je bilo sovjetsko. Blizu je trenutke, ko bo boljševizem, ki ga je Mussolinijeva Italija od leta 1929 pobijala brez oddiha in brez omahovanja, dobil nadvse trd udarec prav v deželi, v kateri je zrasel in v kakršni je hotel z vsemi sredstvi spremeniti red in omiko vseh drugih držav.

Vojaki ekspedicijskega zbora so navdušeno ganjeni nad dejstvom, da so zdaj na ruski zemlji, ki je nekdanja boljševiška. Na njihovih obrazih se bere veselje, da so bili izbrani za to poslanstvo in se bere zadovoljstvo, da vedo, da bodo prav v kratkem z njihovim nastopom rešena tudi druga ozemlja.

Mnenje japonskih vojaških krogov: Vojna med Japonsko in Anglijo je neizogibna

Tokio, 8. avgusta. s. Japonski vojaški krogi spremljajo napetost na Daljnem Vzhodu in tamonjski politični ter vojaški položaj z najpogostejšim pričakovanjem. Pripravljeni so, da avtomatično nastopijo v vsakem možnem razvoju. O tem priča dva članka v japonskih listih. Enega je napisal politični strojnjak japonske mornarice Hiraido, drugega pa general Išimaru. Prvi trdi, da bo prav v kratkem izbruhnila v Rusiji revolucija, spričo česar Japonska ne bo mogla ostati brezbrizna, ker se Združene države okorišajo z vedno bolj kočljivim položajem Sovjetov in v naglici zahtevajo od teh vojaška oporišča na Daljnem Vzhodu.

Ta oporišča bi seveda ogrožala Japonsko. Toda, če Japonska vlada spričo tega molči, to ne pomeni, da njena politika ni določena. Njen molk pomeni moč.

Članek generala Išimara pravi, da je vojna med Japonsko in Anglijo neizogibna. Navaja razne podatke iz angleške obkoljevalne politike na Japonsko. Tež obkoljevalni politiki se je pridružila kitajska vlada, Rusija in holandska Indija. Vse to dokazuje, da hočejo Angleži in Amerikanci Japonce zadušiti. Japonci se torej morajo združiti v trden sklop, da bodo premagali grozečo krizo.

iskanjih, izvedenih v najtežjih letnih okoliščinah, se mu je posrečilo, da je našel in odnesel na varno ponesrečeno posadko. Vzgled izkušnosti in najvišjega tovarštva. Dessie 23. aprila 1936.

Resnica o nemških izgubah v Rusiji

Berlin, 8. avgusta. s. Nemški poročevalski urad je sredi daljše poročilo, v katerem pravi, da so Sovjeti tudi v zadnjih bojih imeli precej hude izgube. Na nekem delu bojišča, kjer je bila zaposlena ena nemška divizija, so včeraj našli nad 600 trupel.

Z ozirom na nemške izgube v dosedanjih bojih ponavljajo na pristojnem mestu, da so sorazmerno skromne in na splošno seveda sorazmerno nič višje od tistih, ki so jih Nemci pretrpeli v poprečnih bojih. Angleško ameriška propaganda je glede tega razširila kar najbolj fantastična poročila, to pa seveda zaradi tega, da bi vsaj delno omajala vtis, ki so ga po vsem svetu vzbudile številke, katere je predvčerajšnjim objavil Hitlerjev glavni stan.

Bolgarski kralj Boris je včeraj imel dolgo posvetovanje z vojnim ministrom generalom Daskalovim.

Ameriški zunanji minister Hull je dal včeraj izjavo, v kateri je hudo napadel Japonsko. Dejal je, da Združene države ne bodo trpele več nobenega svojevoljnega japonskega koraka na Daljnem Vzhodu, tudi ne če bi Japonska zahtevala vojaške koncesije od Siana. Združene države mislijo v takem primeru nastopiti z vso svojo silo.

Na Madžarskem ni nobenih nemških ranjencev

Budimpešta, 8. avgusta. s. Včerajšnje posebno madžarsko uradno poročilo odgovarja angleško-sovjetski propagandi, ki je zadnje dni razširila glaso-

ve, da so madžarske bolnišnice natlačene polne nemških ranjencev. Poročilo odločno zanika te trditve londonskega in moskovskega radia in pravi, da ni v nobeni madžarski bolnišnici nemških ranjencev. Tam niso ne v preteklosti, ne zdaj zdravili nemških ranjencev. K temu poročilu dostavljajo, da meče pravo luč na nasprotno propagando, ki skuša s takimi poročili zmanjšati vrednost velikih nemških in zavezniških uspehov na vzhodnem bojišču.

Odmevi smrti Bruna Mussolinija

Bern, 8. avgusta. s. Švicarski večerni listi prinašajo na prvi strani z velikimi črkami žalostno novico o junaki smrti Bruna Mussolinija ter poveličujejo njegovo mlado življenje, vedno posvečeno čistim in visokim ciljem.

Newyork, 8. avgusta. s. Ves ameriški tisk prinaša pod ogromnimi naslovi novico o smrti Ducejevega sina ter poudarja njegova velika dejanja v letalstvu in njegove junaške nastope v vojnah, ki jih je Italija vodila v zadnjih letih.

Vojno poročilo št. 429

Spet dva angleška rušilca zadeta

Uradno vojno poročilo št. 429. pravi:

Naša torpedna letala so v vzhodnem delu Sredozemskega morja napadla angleško pomorsko skupino in so torpedi zadeli dva rušilca.

Severna Afrika: na bojišču pri Tobruku je bil odločno odbit angleški oddelek, ki je skušal napasti naše postojanke v vzhodnem delu trdnjave in je bil hitro odbit od naših čet in prisiljen umakniti se v izgubami. Letalski oddelek oši so bombardirali obrambne naprave, skladišča in pristaniške naprave v trdnjavi Tobruk, kjer so

bombe izzvale požare in eksplozije in je bila zadeta ena ladja, ki je bila zasidrana v pristanišču. Letala so prav tako bombardirala neko angleško letalsko oporišče.

Vzhodna Afrika: angleško letalstvo je znova bombardiralo Gondar, kjer je domače prebivalstvo imelo 5 ranjenih. V noči na 6. avgust so angleška letala vrgla nekaj bomb na Avgusto in Catanijo. Eden mrtvec in nekaj ranjenih.

Naša podmornica pod poveljstvom poročnika bojne ladje Giuliana Primija je potopila na Atlantiku dva parnika, ki sta imela skupaj 11.000 ton.

Buenos Aires, 8. avgusta. s. Ves južnoameriški tisk prinaša tople spominke članke ob smrti Bruna Mussolinija ter izraža Duceju in Italiji svoje najgloblje sožalje ob nenadomestljivi izgubi.

Vesti 8. avgusta

Belgrajski nemški dnevnik »Donau Zeitung« obračunava z govoricami zaradi smrti bivšega poveljnika v Srbiji generala Schröderja. Govorice so v začetku govorile, da gre za sabotažo, potem pa da se je Gestapo maščevala nad generalom, ker je bil preveč popustljiv do Srbov. Te lažne govorice širijo krogi, ki so blizu sabotažnih in prevratnih organizacij.

Zaradi napada na vstaške visokošolce v Zagrebu, sta vojaštvo in policija takoj zasedla zagrebska mestna središča in važne stavbe. Po 21. uri je prepovedano civilistom biti na cesti. Med ustrelenimi sta tudi neki profesor in zagrebski vrhovni rabin dr. Engel, ki je bil obdolžen, da je skrival v svoji hiši nekega atentatorja. V bojih z atentatorji je bilo ranjenih 28 vstaških mladičkov.

Velika letalska dejanja Bruna Mussolinija

Rim, 8. avgusta. s. Slotniku Brunu Mussoliniju so bile podeljene tri srebrne kolajne za vojaško hrabrost z naslednjimi utemeljitvami:

»Kot najmlajši pilot bombnika, kot prostovoljec v vzhodni Afriki se je z jasno vneto od začetka sovražnosti udeleževal številnih vojnih akcij s skupaj okoli 110 urami leta nad sovražnikom. Kakovost ozemlja in okoliščine so za velikokrat sile, da je letel prav nizko in se izpostavljal silovitemu nasprotnemu ognju, ki je osemnajstkrat zadel njegov stroj. Toda vseeno je vedno izpolnil zaupano mu nalogo. 28. decembra se je vrnil z važne bombniške akcije nad reko Tacazzé s štirimi in omanjnim desnim krilom, ki ga je zadela granata protiletalskega topništva. Enderta - Temilen - Semian 3. okt. 1935 - 3. marca 1936.

»Kot načelnik posadke v hitrem bombniku, kot prostovoljec v poslanstvu vojne, ki se bije za najvišje vzore, se je z navdušenjem loteval najtežavnejših nalog ter jih hrabro zmagoval. Vedno pripravljen na najplemenitejša dejanja, se je udeležil številnih bojnih akcij brez ozira na silovit sovražnikov odgovor. Bil je svetel vzgled izbranih vojaških čednosti. Na španskem nebu 26. oktobra 1936.«

»Udeležil se je letalske tekme Istres-Damask - Pariz kot pilot. 20. - 21. avg. 1937.

Bronasto kolajno za vojaško hrabrost je dobil z naslednjo utemeljitvijo:

Ko je zvedel, da se je trimotorno letalo spustilo na sovražnikovo ozemlje v kočljivih pogojih, je prostovoljno z drznim manevrom odletel z letališča v Dessieju, ki je bilo zaradi slabega vremena skoraj neuporabljivo. Po dolgih nevarnih

Popoldan v ljubljanskem botaničnem vrtu

Ljubljančani poznajo vse premalo posebnosti in redkosti, ki rastejo na botaničnem vrtu ob Izanski cesti

Ob Izanski cesti opazimo dolgo obzidje, za katerim se skriva Ljubljancem tako malo znani botanični vrt. Marsikdo bi ga že obiskal, toda mnogo jih je, ki mislijo, da je vrt tu le za slušatelje univerze, nekateri pa celo mislijo, da je treba plačati vstopnino. Zato je prav, da tudi na tem mestu poudarimo, da je botanični vrt odprt vsakomur in to brezplačno.

V teh težkih časih, ko smo Ljubljančani tako prikrajšani na izletnih točkah, nam bo ta vrt dobrodošel in vreden nadomestek za marsikateri sprehod v naravo; saj bo tudi lažje našel v njem vse polno drobnih zanimivosti.

Naš botanični vrt je ustanovil maršal Marmont na prošnjo znanstvenika in florista Frana de Paula Hladnika in sicer že 1810 leta. Ob ustanovitvi je — kot pripoveduje Hladnikovo pismo prijatelju — zasadil maršal Marmont lastnoročno 8 dreves, od katerih stojita košati brest in visoka lipa še dandanes. Debeli obeh dreves sta tako debeli, da jih 4 možje le težko objamejo. Zanimivo je tudi, zakaj se je Hladnik odločil prav za prostor ob Izanski cesti, čeprav je bil prostor pod Rožnikom mnogo prikladnejši. V starem vrtu arhiva se je našlo pismo, kjer Hladnik dokazuje, da si je ta prostor izbral prav zato, ker je rasla v neposredni bližini neka posebna zvrst vrbe.

Za Hladnikom so uporabljali vrt še zdravnik dr. Biatzovský, Pleischmann in profesor botanike Konšek. Pod Konškovim vodstvom pa je pričel vrt naglo propadati, ker se sam osebno zanj ni zanimal, njegov vrtnar Rulic pa je vrt izrabljal v osebne namene. Leta 1886. pa je prevzel vodstvo vrta profesor Alfonz Paulin ki je z neverjetno žilavostjo pomagal vrtno floro. Sam je tudi sistematično preuredil in oskrbel vrt s kranjsko floro, tako, da je kmalu ljubljanski botanični vrt splošno zaslovel. Profesor Paulin je uspešno vodil vrt celih 45 let. V tem času mu je pomagal tudi sedanji vrtnar Franc Juvan. Po upokojitvi ravnatelja je vodil g. Juvan vrt sam. Zgradil je več novih planinskih gričev in tako tudi z ozirom na planinsko floro dvignil vrt do neverjetne višine. Sedanji vodja vrta je asistent profesor Lazar Jože.

Gotovo je zanimivo, da je naš vrt znan daleč naokrog, saj je v poslovnem stiku z več kot 50 tujimi vrtni, s katerimi zamenjuje semena in žive rastline. Vsako leto odpošlje približno 3 do 5 tisoč vrst semen. V ponos vrta pa je tudi, da ga obiskujejo tujci, ki prihajajo v Ljubljano, kar priča, da ima tudi v inozemstvu mnogo prijateljev.

Vsakomur, čeprav ni izšolan botanik, nudi ljubljanski botanični vrt s svojimi pestrimi in kar čudovitimi rastlinami mnogo užika. Tako na primer raste v topli gredi brazilska rastlina, ki je v svoji pravi domovini pač znatno večja, mimosa pudica — sramežljivka, ki je pri najhujšem dotiku sklone takoj svoje akacije podobne liste kot k molitvi. Ako jo še bolj vznemirimo, položi listne peclje ob steblo, a izpod pazduh se ti postavijo po robu ostru s zakrivljeni trni, ki imajo nalogo braniti rastlino pred sovražnikom. Poleg sramežljivke raste vse polno vzpenjaljk, ki imajo prečune cvetove, liste in semena. Ena izmed teh vzpenjaljk ima na popolnoma črnih in okroglih semenih belo srce.

Na drugi gredici, za starim vodnjakom pa raste neke vrste koprive, ki imajo krasne živobarvne cvetove, s katerimi privabljajo ljudi in živali. Toda pazi, da se jih ne dotakneš. Ob dotiku te namreč pršine ostru bolečina, opečeni del dobi mehurje, ki dalj časa peko in skele. Tej hudi rožici se pravi latinsko loasa vulcanica.

Ne daleč od tod pa raste znani strupeni rur — rhus toxicodendron, ki ga dobimo le še na razvalinah celjskega gradu. Zajci, ki gloda skorjo te rastline, takoj poginejo. Glede strupa, ki ga ta rastlina vsebuje, si nismo še na jasnem. Nekaterim ljudem, ki so občutili za rastlinske strupe, se jim že, če stojijo v bližini tega rura, napravijo na koži opekline.

Če gremo mimo velikega skalnaka, ki je zasajen izključno z našo planinsko floro, pridemo do lične vrtnice hišice, za katero raste razne konifere-iglavci. Med njimi stoji tudi čudovito japonsko drevo — ginkgo biloba, ki ima iglice pahljačasto zrasle v list. To drevo je edino preživelo strašne zemeljske prevrate in je po mnenju nekaterih botanikov najstarejše še živečih dreves. Na japonskem, kakor tudi v nekaterih letih v Ljubljani, rodi to drevo rumene, nekoliko našim hruskam podobne sadeže, ki so zelo sladki in ob pravilni pripravi zelo okusni.

Se eno drevo je posebno zanimivo, to je tulipanovec — liriendendron tulipifera, ki ima liste popolnoma podobne glasilu liri, cvetovi

pa, ki so žolto rumeni z zelenim vencem, pa sličejo tulipanovemu cvetu.

V senci tega drevesa so vodni bazeni, kjer plavajo krasni cvetovi belega in rožnatega lokvanja, — med njimi pa plavajo številne zlate ribice.

Še mnogo je čudes v vrtu za oči, ki znajo opazovati nazavo, omenim naj le še dvojje posebno zanimivih rastlin. Ob glavni poti je na nekem prostoru zasajen naš navadni jesenček — dictamnus albus, ki raste tudi na Smarni gori. Če se približamo z gorečo vžgalico zorečemu semenu jesenčka, se z močnim šumom in velikim plamenom vname hlapljivo olje, ki se tvori pri zorenju semena.

Ne daleč od tod pa kraljuje oslovsko kumara — ecbalium elaterum, ki je po listju podobna navadnim kumarjem, a plodovi so le 5 do 7 centimetrov dolgi in porasli z drobnimi mehki trni. Ko kumare dozore, se ob najmanjšem dotiku hipoma ločijo od peclja, seme pa brizgnejo z veliko brzino več kot 10 m daleč.

Opazovanja za eno popoldne je kar dosti. Ob stranski poti v mirnem zavetju gostih dreves vabi klopa na prijeten počitek. Pridite in poslušajte se je!

— n — n.

Novost v ljubljanskih tramvajih

Ljubljana, 8. avgusta.

V vseh ljubljanskih tramvajskih vozovih smo dobili ob vratih posebne predalčke, ki naj služijo za porabljenе vozne listke, kadar potniki izstopajo iz tramvajskih voz. Obenem s predalčki je vodstvo električne cestne železnice v vse vozove dalo tudi posebne napisne tablice, ki potnike opominjajo na te predalčke. Predalčki so na tako vidnem mestu, da jih noben potnik ne more zgrešiti. Že večkrat smo omenili, kako neokusno so nastala z raznobarnimi voznimi listki mnoga, posebno prometnejša križišča cestne železnice. S temi predalčki bo morda tudi temu smetenju podpomagal. Sicer je smetenje ulic policijsko prepovedano in naj že zaradi tega potniki pazijo, da ne bodo smetili mestnih ulic in tako kvarili lepoto mesta. Bela Ljubljana mora ostati še naprej bela, tiste pa, ki smetejo po ulicah, pa naj drugi somišljani opozore na čistoto, ker bo to morda še bolj zalego, kakor pa še tako stroge policijske kazni. Potnike ki potujejo s tramvajem, pa ponovno opozarjamo na te predalčke in jim priporočamo, da jih pridno uporabljajo.

Gospodinje, čas za konzerviranje sadja in zelenjave je tu!

Ljubljana, dne 8. avg.

Kdo si ni že zaželel v zimskih mesecih vložnega sadja in tečne zelenjave? Samo v mislih si si to dobroto lahko predstavljali, če nisi imel v domači shrambi v steklenicah konzerviranega sadja, po katerem si lahko segel in si utešil želje. Čas za konzerviranje raznega sadja in zelenjave je tu; za nekatere sadeže je čas že pretek, za druge pa se sedaj. Za sadje kakor za hruske, jabolka, češnje pa bo še le prišel. Prav pa bo, če si v nekaj odstavkih ozledamo koristnost konzerviranja domačega in južnega sadja ter zelenjave.

Kvarjenje, t. j. gnitje, plesnobo sadja in zelenjave povzročajo majhne, nevidne glivice, ki jih je mogoče ugonobiti ali pa ovirati v razvoju, če jih izpostavimo veliki vročini. Izkazalo se je, da se sadje in povrtnine ne pokvarijo, povrh pa še obdržijo prvotno barvo in okus, ako jih izpostavimo nekaj časa primerni vročini v takih posodah, v katere po vkuhanju zrak nima dostopa.

Vročina torej uniči kvarne glivice in klice. Na ta način se je torej začelo konzerviranje sadja, povrtnine in drugega sočivja.

Navadne steklenice za kompot, katere gospodinje zavezujejo s pergamentnim papirjem, so sicer že dolgo let v rabi, vendar pa še zdaj niso tako prikladne kakor patentne steklenice. Navadne steklenice lahko uporabimo za sadje in povrtnine, če jo shranjujemo v močni sladkorni ali solni raztopini, v kislu, rumu ali finem špiritu. Tu je ohranjanje vpliv pripisati manj kuhanju kakor pa omenjenim raztopinam, deloma pa tudi lastni gostoti.

Čim slabše so raztopine, tem slabše se tudi vloženo sadje konzervira, zelenjava in jedila se tem hitreje skaze. Neugodno vplivanje zunanega zraka pa se skuša preprečiti tudi s tem, da se na vrh sadja ali sočivja nalije čisto olje ali raztopljeni loj, ali pa, da se površina pokrije s papirčkom, namočenim v čistem špiritu ali rumu.

Temeljita zmaga dr. Euweja nad Bogoljubovim

Pred kratkim se je precej na tihem začel in ne dosti manj na tihem končal šahovski dvoboj, ki sta si ga bila napovedala svetovno znana šahista dr. Euwe in Bogoljubov. Dogovorila sta se bila na deset partij, ki sta jih odigrala na Češkem v Karlovih Varih. Dvoboj se je končal precej presenetljivo, kajti gotovo nihče ni pričakoval, da bo dr. Euwe pokazal tolikšno premoč nad Bogoljubovim, ki tudi slovi za izredno močnega igralca. Izid je bil 6,5 proti 3,5 za Euweja. Igra je bila do konca zanimiva, čeprav si je dr. Euwe že v prvem delu dvoboja priboril tolikšen naskok, da se mu ni bilo proti koncu nič več treba bati, da bi ga Bogoljubov dohitel ali celo pustil za seboj. Temeljita zmaga je dr. Euweju vsaj v neki meri vrnila sloves, ki ga je bil v zadnjih letih kar nekoliko zapravil, posebno s svojim porazom nasproti Aljehinu, ko sta igrala za svetovno prvenstvo.

S Hrvaškega

Odposlanstvo Fašistične stranke v Zagrebu.

Včeraj je bilo na slovesen način sprejeto pri poglavniku posebno odposlanstvo Fašistične stranke, ki deluje pri ustaškem gibanju. Pri sprejemu je bil navzoč italijanski poslanik Casertano. Fašistična delegacija, ki jo vodi miličinski general nar. sv. Evgenij Coselschi, je prišla v Zagreb na povabilo poglavnika, da bi se bolj poglabila doslej že tesne stike med Fašistično stranko in ustaškim gibanjem.

Pred veliko sodno razpravo v Zagrebu. Pred sodiščem v Zagrebu bo jutri, 9. avgusta, velika razprava proti 20 osebam, ki jih je ravnatelj bivšega glasila dr. Mačkove stranke v svoji knjigi »Masoneri na Hrvaškem« označil kot masone. Za to razpravo vlada v javnosti veliko zanimanje, prvi poročilo iz Zagreba, kajti zdi se, da bodo obtoženi na njej povedali marsikaj zanimivega o delovanju masonov na nekdanjem Hrvaškem, zlasti pa v Zagrebu.

E. I. A. R. radio Ljubljana obvešča svoje poslušalce, da bo danes v petek 8. avgusta spremljen spored kot sledi: 13. 17—14: Simfonična glasba. 14. 15—14:55: Koncert orkestra Armandi. 15. 15—18: Koncert orkestralne glasbe. Ostali spored ostane neizpremenjen.

Zaloška cesta zaprta. Zaradi asfaltiranja Zaloške ceste bo od sobote 9. t. m. zjutraj dalje ta cesta od Jegličeve ceste do Slajmarjeve ulice (prej Stara pot) zaprta za vojni promet. Če vreme ne bo nagajalo, bodo dela končana v treh tednih.

Nabrežje 20. septembra ob kresiji zaprto. Zaradi priprav za zidanje tržnic za ribe, ki smo jih pred kratkim opisali, bo od ponedeljka 11. t. m. zjutraj dalje zaprta cesta za vojni promet na Nabrežju 20. septembra od tromostovja do Pogačarjevega trga.

Z Goriške in Krasa

Velika kolesarska dirka na krožni progi Gorica-Ljubljana-Trst-Gorica bo na praznik Marijinega vnebovzeta 15. avgusta. Udeležili se je bodo mnogi italijanski profesionalni kolesarji, nekaj amaterev in tudi več aktivnih vojakov kolesarjev. Na poziv prireditelja se je oglasilo več darovalcev nagrad, med katerimi so tudi tri denarne. Prav tako je tudi vojno poveljstvo poslalo nekaj nagrad. Prireditveni odbor pa je odločil, da bodo dobili posebne nagrade tudi tisti, ki bodo prispeli kot prvi na cilj na posameznih odsekih proge. — Ekse. Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino je tudi določil več nagrad za tiste, ki bodo prvi privožili skozi večje kraje Ljubljanske pokrajine. Prav tako bo dobil posebno nagrado tisti, ki bo prvi pridikal v Idrijo.

Nesreča. Trgovski pomočnik Ivan Silič iz Gorice je stopal mimo neke hiše, na kateri so delavci popravljali zid. Imel pa je to smolo, da je prav tedaj padla opeka in ga zadela na glavo. Siličeva rana je precej huda in ga moral fant precej dolgo ostati v bolnišnici, da bo ozdravel.

Novice iz Države

Šesta obletnica smrti ministra Razza. Rimsko časopisje se spominja 6. obletnice tragične smrti ministra za javna dela Luigija Razza, ki je našel smrt v ponesrečenem letalu, ki se je bilo takrat dvignilo z letališča v Kairu za polet proti italijanski Eritreji. Listi pravijo, da je bil Razza ena najodličnejših osebnosti fašističnega režima. Glede njegove žalostne smrti pravijo, da so vzroki nesreče ostali še do danes nepojasneni in da ni neverjetno, da je imela zločinska roka pri tem svoje prste vmes. Listi pri tem imensko omenjajo angleškega zunanega ministra Edena, ki je strasten sovražnik italijanskega naroda.

2000 ljudi sprejetih pri sv. očetu. V sredo je sv. oče papež Pij XII. sprejel novih 2000 vernikov. Med njimi je bilo tudi 200 zakonskih parov, 600 vojakov in 50 vojakov ranjencev, ki se zdravijo v vojaški bolnišnici malteškega viteškega reda.

Nov madžarski poslanik pri Kvirinalu. Za novega madžarskega poslanika pri Kvirinalu je bil imenovan dosedanjí poslanik v Ankari Zoltan Mariassy. Mariassy je bil že svojčas več let svetnik pri madžarskem poslanstvu v Rimu in je torej dober znanec italijanske prestolnice. Njegov prednik baron Villany je zapustil svoje mesto, ker je dopolnil potrebno število službenih let za pokojnino.

Pobiranje pridelkov z vojnih vrtov univerzitetnega mesta v Rimu. Kakor so drugod sledili pozivu oblasti, naj s poljskimi pridelki zasejejo vsako razpoložljivo površino plodne zemlje, so tudi vseučilišni rimskega vseučilišča obdelali obsežne vrtove in parke, ki leže med posameznimi poslopji rimskega vseučilišča. Pred dnevi so pridelke pobrali. Pridelke je bil boljši, kakor je bilo pričakovati. Tako so dobili okrog 200 stotov krompirja, okrog 80 stotov fižola in precej sena. Vse skupaj so vseučilišniki razdelili med družine s številnimi otroki in med druge siromašne družine.

Po 16 letih najdena trupla štirih planincev. Pred šestnajstimi leti je krenila skupina štirih delavcev iz tovarne Marelli v Sandriju na planinski izlet. Delavci so plezali na goro Disgrazia. Od tam se niso več vrnili. Za njimi so odšli številni reševalne odprave, toda nobena ni našla za njimi sledi. Prevladalo je zato prepričanje, da so se delavci ponesrečili in padli v prepad. Pred nedavnim pa je poljski čuvaj v vasi Ponti, Guido Bartarelli, vodil nekega turista po južni steni gore Disgrazia. V neki zaji je pred vodom v vdolbino našel štiri okostnjake. Na podlagi njegove prijave so svoji ugotovili, da so to zemski ostanki tistih štirih delavcev, ki so pred šestnajstimi leti ostali v gorah in se verjetno pred nevihto zatekli v zavetje, pa tam od mraza zmrzili.

1600 novih ljudskih šol. S prihodnjim šolskim letom bodo v Kraljevini odprli 1600 novih ljudskih šol, in sicer večinoma v pokrajinah Benečija in Mezzogiorno. Listi menijo, da ta dogodek ne rabi posebnega komentarja, ker pač sam na sebi jasno govori o skrbi italijanske vlade za dvig ljudske izobrazbe na eni strani, po drugi strani pa pove ta številka, da je italijansko pleme zdravo in je bil prirastek na prebivalstvu zadnja leta zelo velik.

Prvi nemški filmi na beneški razstavi. Kakor vsako leto, se bo tudi letošnje beneške filmske razstave udeležila Nemčija z veliko količino svojih filmov. Ded drugimi vsebuje prva poljčka nemških filmov tudi filme: »Bismarck«, »Za vse življenje« in »Bojna eskadrila Lützow«.

V treh vrstah...

V Ptuj in Dravograd sta že nastopila svoji duhovniški mesti dva nemška duhovnika grške škofije. Razen teh dveh jih je prišlo na štajersko še osem.

12. t. m. bo v Novem mestu velik dobrodelni koncert za katerega so že začeli po mestu prodajati vstopnice. Franc Slak, 10-letni šolarček z Malega vrha, občina Mirna peč, se je na domači trati premetaval s svojim tovaršem. Pri tem se je tako nesrečno prevrnil, da si je zlomil levo nogo.

18-letni posestnikov sin Matija Stariha iz okolice Semiča je padel s kozolca in si zlomil levico.

Včeraj dopoldne je tramvajski voz podrl na Dunajski cesti kolesarja Alojzija Ložinskega. Ložinskeč je pri trku padel s kolesa in se hudo poškodoval po telesu in nogah.

Pes je ugriznil v nogo 5-letno Franciško Vidmarjevo v Novem mestu. Doslej še niso ugotovili, če je pes stekel.

V sredo popoldne so v ljubljansko bolnišnico prepeljali 44-letnega delavca Jožeta Zupana, ki je bil zaposlen pri kanalizacijskih delih. Pri delu se je zemlja vsula in opež ga je precej močno stisnil, tako da je dobil hude notranje poškodbe.

V Novem mestu so te dni začeli z obnovitvenimi deli bombardirane ljudske šole. Doslej so vse poslopje že očistili ruševin, v kratkem pa bodo začeli z gradbenimi deli. Pri obnovitvi bo zaposlenih mnogo obrtnikov.

V Mariboru je tovarni avtomobil do smrti povozil na Grajskem trgu 40-letnega trgovca Janeza Kokola iz Radgone, ki je bil zaposlen v mariborski drogeriji »Salus«.

Na Jesenicah je uprava nemških državnih železnic kupila večja zemljišča, na katerih bodo zgradili delavske hiše.

V Gaberjah pri Brusnicah si je zlomila levo nogo 5-letna hčerka Terezija Bedekova. — Z mize je padel 2-letni Marjan Stangel iz Gotne vasi in si pri padcu zlomil levo roko. Oba otroka se zdravita v novomeški bolnišnici.

Axel Munthei »Spomini in utrinki«

VIII. Krik v puščavi

Iz dolge zgodovine razvoja človeštva smo se učili, da je bil človek na najnižji stopnji, ko je bil še lovec — takrat je bil na zunaj komaj kaj več ko živalski. Zelja po krvi se je v njem razvila v nezaveden gon in tisoči let omike o poteki od časov, ko so se naši surovi dedje klali med seboj s kamnitimi sekirami za kos presne ribe, pa do današnjih lovcov. Izolikal so načine, toda načelo je ostalo isto — ista želja močnejšega, da bi ubil slabotnejšega, ki preveča vse živalske vrste. Strast ubijanja, ki je pravi živalski gon, se skoraj ne da izbiti.

Vendar pa se spodobí človeku, ki se zaveda svoje visoke veljave, da se bori proti tej vrojeni izkvarjenosti, da se upre prikazni iz grobov, kjer spijo starši njegovega plemena. Človekova pravica, da ubije živali, se omejuje na njegovo pravico do samoodbrane in na pravico do življenjske preskrbe.

Omikan človek prizna svoje obveznosti do živali, s katerimi jim poplača za uslužnosti, ki jih zahteva od njih. Ubijanje živali zgolj za zabavo ni v skladu z izpolnitvijo teh obveznosti. Ljubezen, obsegajoča ne samo človeštvo, temveč celo živalski svet, je zadnja najlepša lastnost, ki si jo je človek pridobil. Čim bolj človek goji v sebi to toplotno nagnjenje, tem bolj se veča razdalja, ki ga loči od početnega človekovega divjstva v pravadnosti.

Človeku ni bilo namenjeno, da bodi samovoljen tiran v veliki družbi, ki je obljubila zemljo, marveč da bodi ustaven vladar. Sanjal sem o republiku, toda priznati moram, da naš planet ni zrel

za tako vrsto vladavine. Da, človek je gospodar nad zemljo. Zmerom zmaguje in nosi svoj s krvjo oškropljeni prapor po vsem svetu okrog — njegovega kraljevstva ni meje. Kaj so srpaste šape jamskega medveda premogel proti njegovemu trizobu, posejanemu s trnjem, bodicami in črepinami, ostrimi kakor nož? Kaj so mogli šest palcev dolgi črkani maheroda proti njegovemu izostrenemu kremenu? In tako so izginili drug za drugim, ti premagani orjaki, v somrak preteklih vekov. A človekova moč je rasla bolj in bolj in višje ter više se merile njegove misli. Zemlja mu leži ob nogah, zdaj pa se pripravlja na naskok na nebo! Vsi njegovi uspehi so ga tako skvarili, omika ga je tako izživala, da viha svoj aristokratski nos, kadar ga kdo spomni na njegove preproste dede. Toda človek ni več mlad, nihče natančno ne ve, koliko sto tisoč let že nosi na hrbtu. Zato mislim, da je čas, da malo pomisli na vse zlo, ki ga je kdaj zagrešil in skuša biti malo bolj ljubezven v starosti.

Somrak vekov zagrinja sarkofag, v katerem leži zadnji človek vladar, Prah pokriva napise, ki navajajo častne naslove mrliča, in praporci, priče njegovih zmag, preperevajo. Tam gori na nekem novem planetu pa sedi profesor in predava o ostalinah predzgodovinske dobe ter kaže svojim poslušalcem drobljivo lobanjo, ki jo študenti z zanimanjem preiskujejo.

To je naša lobanja, s tistim dvignjenim kotom ličnih kosti in možgansko skodelo, s katero smo se toliko ponašali! In profesor napravi neko slučajno opazko o »homo sapiensu« in pokaže na kočnike, ki zijajo iz čeljusti

Če hočeš spustiti v boj 600.000 ljudi

Ob koncu prvega leta, kar je Italija stopila v vojno, je Vrhovno poveljstvo podalo del obračuna o vojnih naporih. Številke iz tega obračuna so prezanjive, iz njih šele dobimo nekaj slutnje, kakšne silovite naloge zastavlja vojnemu vodstvu moderna vojna.

Le za številke o vojni v Albaniji. Te številke je Vrhovno poveljstvo objavilo, da predoči ljudstvu, kako ogromno delo je samo pri tem delu vojne opravil Vojni urad za preskrbo in prevoz od 28. oktobra lani pa do konca aprila letos, so se je grška vojska brezpogojno udala.

Med bitkami in akcijami, o katerih smo slišali in brali vsi, je v največji vojaški skrivnosti z vso paro deloval II. oddelek Vrhovnega poveljstva: O tem delu pričajo naslednji podatki:

Šest milijonov vojakov je potovalo

V prvem letu vojne je potovalo na vsa razljudna bojišča in v bojiščih nazaj nič manj kakor šest milijonov italijanskih vojakov pod orožjem. To se pravi, da so vojniki pod orožjem naredili šest milijonov potovanj, zakaj Italija je doslej mobilizirala samo del svoje človeške sile in torej ne more biti govora o šestih milijonih vojakov, temveč o šestih milijonih potovanj.

V Albanijo je bilo prepelanih 589.843 mož. Omenjeni urad je poskrbel, da je teh 600.000 mož prišlo v Albanijo oboroženih, oskrbljenih z vsemi pomočnimi sredstvi in da so med vojno vsi ti vojniki v Albaniji lahko živeli in se bojevali. Vojna v Albaniji je za Italijo bila prava in resnična čezmorska ekspedicijska, zakaj Italija je bila v Albaniji samo od aprila 1939.

Ko se je vojna začela, je za Vrhovno poveljstvo bilo eno najvažnejših vprašanj vprašanje preskrbe vojske. Albanija je edina evropska država brez železnice. Njena pristanišča imajo zelo omejeno zmogljivost. Njene ceste so kaj pomankljive. Ko so ljudje, strelivo in potrebščine enkrat bili v Albaniji, so se šele začela porajati čez vse velika vprašanja: kako spraviti čete v bojno črto, v zaledje, na sedeže posadk in kako za vse poskrbeti.

Urejevanje odhodnih in dohodnih oporišč

Prva naloga, ki jo je moralo vodstvo preskrbe rešiti, je bila, da spravi vse vojne potrebščine na razna oporišča v bližini odhodnih točk, pristanišč in letališč v Pugli, pokrajini, ki leži na polotoku nasproti Albanije. Potem pa je bilo treba vse to prepeljati na albanski breg, skozi neprestano sovražnikovo zalezovalje.

Toda vsi ti prevozi niso nikdar pretrgali običajnega rednega prometa v državi. Treba ga je bilo samo včasih urediti in omejiti, a nikdar ustaviti. Potrebno je dalje bilo urediti nova odhodna oporišča za vojne potrebščine, zakaj dotedanja niso bila dovolj obsežna, da bi omogočala preživljanje vojske onstran morja. Zato so povečali pristanišča v Bariju in Brindisiju, druga pa so uredili na novo. Še večji napori glede tega so bili seveda potrebni ob albanski obali.

Treba je upoštevati, da so Grki v boju imeli za seboj celotno organizacijo pristanišč, železnice in cest ter na razpolago vse možnosti glede ljudi, potrebščin in dela, kar more tega dajati ves napor. Ko se je Italija borila v Grčiji, je bila hudo zaposlena v Libiji in je morala imeti pri roki vse rezerve na severovzhodni jugoslovanski meji.

Pri urejanju odhodnih oporišč je torej bilo treba postaviti velikanska skladišča, kjer so razne potrebščine lahko čakale na vkrvanje, ne da bi se pokvarile.

2690 ljudi, 420 glav živine, 67 avtomobilov in 5581 ton blaga na dan

V marcu in aprilu je od izdelovalnih središč prihajalo v Bari povprečno 150 železniških voz blaga, 100 voz pa v Brindisi.

Od oktobra do aprila se je v Draču izkrcalo 307.955 mož, v Valoni 184.812 mož, torej povprečno 2690 mož na dan. V Draču je bilo izkrcanih 45.103 glav živine, v Valoni pa 30.699 glav, povprečno na dan 420. 14.100 motornih vozil je bilo izkrcanih v Draču, 1294 pa pri Sv. Ivanu Meduanskem, povprečno na dan 67.

V tonah znaša ves ta promet 643.713. Prekrba bojišča je od dneva do dneva rasla. V novembru 1940 je na dan zahtevala 1743 ton, v aprilu pa 5581 ton. Lahko se reče, da bi na dan, ko je Grčija položila orožje, bilo italijansko organizacijo mogoče še izboljšati, pa ni bilo potrebno.

Prvega novembra lani je intendatura oskrbovala 150.000 mož in 22.000 glav živine, 1. aprila 1941 pa 600.000 mož in 75.000 glav živine, štirikrat toliko kot ob začetku operacij.

Prav vse je moralo priti iz Italije

Največ prevozov je zahtevala preskrba z živežem, z vojnimi potrebščinami in z obleko. To vse je prihajalo iz Italije. Od albanskih pristanišč so potrebščine prevažali z avtomobili in z avtomobilskimi hladilniki v skladišča za živež. Vozili so tja tudi oves, seno, slamo, les, moko so vozili k prevoznim pekarnam. Od onod je bilo treba blago razvažati na posamezne preskrbovalne odseke, pri katerih so oddelki jemali blago.

Težkoče so bile zlasti z mesom, ker ni bilo nikakih civilnih stalnih hladilnic, vojaške pa so šele pripravljali. Hlajenje mesa so preskrbovali hladilniške ladje po pristaniščih. Zlasti veliko prevozilo je bilo potrebnih za živinsko krmo, ki ima velik obseg, pa majhno težo. Za kruh ni bilo skoraj nobene pomoči, ker ni bilo skoraj nikjer zidanih stalnih peči. Zato so morali uporabljati samo premakljive peči, ki jih je bilo 350 in so konec vojne lahko pekile 700.000 hlebkov kruha.

Kaj pojé vojska 600.000 mož

Za preživljanje vojske v Albaniji je bilo treba v vseh mesecih vojne 460.000 centov moke, t. j. 80 vtlakov po 40 voz. Dalje je bilo treba 94.660 centov testenin, 90.920 centov zmrznjenega mesa, za živino pa 318.000 centov sene in 172.920 centov slame.

Razdeljene je bilo tudi veliko rezervne hrane: 20.000.000 mesnih konzerv, 8.300.000 konzerv z juho ter 55.000 centov prepečenca.

Bojevniki v Albaniji je dobival na dan 250 gr. mesa, dvakrat na teden po 150 gramov testenin ali riža, 20 gr. nastrganega sira, 100 gr. krompirja ali 50 gr. zelenjave, 20 gr. žgane kave, 80 gr. sladkorja, 15 gr. konserviranega mleka, 15 gr. slanin ali olja, 20 gr. soli, 0,5 gr. popra na dan. Razen tega so vojniki dobivali še jameževca, sadja, 85 gr. cigaret ter nekaj poživil (konjaka ali sadne mezge in čokolade).

Vsak konj je na dan dobil 4,5 kg zgoščene krme ali ovsa, 5 kg sene, 1,5 kg slame, vsak mežeg pa 8,5 kg ovsa, 4 kg sene, 1 kg slame.

Za oblačenje vojske je bilo iz Italije poslanih 850.000 jop in 950.000 suknjenih hlač, 1.300.000

Svarilo prehranjevalnega zavoda skrivalcem maščob

Prehranjevalni zavod Vis. Komisariata za ljubljansko pokrajino opozarja vse posesnike zalag maščob v Ljubljani, da mestnemu preskrbovalnemu uradu nemudoma vrnejo vse nakaznice odn. odrezke za maščobe, ki so jih prejeli za mesec avgust. V bodoče naj take osebe ne naslavljajo lažnih prošelj za nakazilo ter naj ne zahtevajo in ne sprejemajo od svojih trgovcev maščob za dobo, za katero jim zadostujejo še lastne zaloge po sedanjem načrtu racioniranja maščob.

V Ljubljani je pisмено zaprosilo ogromno število oseb za nakazilo maščob z izjavo, da ne posedujejo nikakih zalag. Med temi prosilci je veliko število uglednih lekarnarjev, trgovcev, industrijev ter oseb različnih poklicev ter raznih skrivalcev zalag, ki nakaznice sploh niso potrebni.

Oblasti vodijo podoben seznam takih lažnih prosilcev ter bodo z vsemi sredstvi dosegle, da bodo skrite zaloge prišle na dan. Poleg prepovedi izdaje maščob bodo takim osebam zaplenjene zaloge, uveden bo proti njim kaz. pregon radi zavajanja oblasti v zmoti, njih imena pa bodo objavljena v časopisu.

Oblasti so pred dnevi začele izvajati hišne preiskave in pregledale zalog pri osumljenih in lažnih prosilcih ter se je pri tej priliki ugotovilo, da imajo številne osebe v svojih shrambah in omara, v podstrešjih in dvoranih ter pri drugih osebah spravljene in skrite še velike zaloge masti in olja, ki bi lahko zadostovale za mesece in leta.

Radi tega Prehr. zavod opozarja vse prizadete osebe, da v svojem lastnem, kakor tudi v javnem interesu ne prosijo in ne zahtevajo v bodoče maščob in racioniranih živil, ako še posedujejo zaloge istih. — S tem bodo prihranili sebi marsikatero neprimliko, revnim in res potrebnim pa bodo omogočili, da bodo lahko redno prejeli vsa živila, ki so na nakaznice.

Nakazovanje masti, olja in sladkorja

Ljubljana, 8. avgusta.

Mestni preskrbovalni urad obvešča vse trgovce na drobno, da bo od sobote, 9. avgusta dalje nakazoval mast, olje in sladkor po naslednjem razporedu: v soboto, 9. avgusta, trgovcem z začetno črko Z—R, v ponedeljek, 11. avgusta, trgovcem z

parov škornjev ali težkih čevljev, 600.000 flanelastih sraj, 480.000 pletenih majic, 200.000 suknjenih plaščev, 40.000 pelerin, 60.000 površnikov, 15.000 plaščev za straže, 40.000 plaščev s kožuho, 40.000 flanelastih podlog, 620.000 volnenih spodnjih hlač, 450.000 škotskih kril, 300.000 odev. K temu je treba priložiti še rezerve v Albaniji in pa tisto, kar so dajale pomožne organizacije stranke ter podtajništvo za albanske zadeve.

296.000.000 nabojev, 3.900.000 ročnih bomb

Od novembra do aprila je bilo pripelanih v Albanijo 296.657.000 nabojev za prenosljivo orožje, 3.953.000 ročnih bomb, 7.450.200 bomb za možnarje, 2.502.000 nabojev kalibra dvajset, 689.100 nabojev proti tankom, 2.906.000 nabojev za topove majhnega kalibra, 482.880 nabojev za topove srednjega kalibra, 8400 nabojev za topove velikega kalibra, 363.650 nabojev za protiletalsko topništvo. Pionirske potrebščine so znesle 46.043 ton, t. j. 75 vtlakov po 40 voz. Za zdravstveno službo so bile mobilizirane 203 vojaške poljske bolnišnice, 19 kirurških skupin, 11 röntgenskih ambulant, 7 ambulant za zobe, 7 odsekov za razkuževanje. K temu je treba dodati še bolnišnice v Tirani in Valoni, bolnišnice na sedežih posadk, oddelke za pomoč zastrupljenim s plini, skladišča zdravstvenih potrebščin itd. V vseh teh ustanovah je bilo mogoče imeti na razpolago 20.000 postelj. Hujše ranjene in okrevajoče so prevažale bolniške ladje v jadranska pristanišča, od tam pa so jih z bolniškimi vlaki in avtomobili prepeljavali v razne bolnišnice.

Za eno divizijo — 40 vtlakov

Na koncu vojne se je ves oskrbovalni stroj jako izpolnil in so lahko v prav kratkem času prepeljali eno divizijo. Za prevoz ene divizije v vojni pa je potrebnih 40 vtlakov in vsak mora imeti po 40 voz.

Nemško letalstvo je prepeljalo v Albanijo 37.000 mož, italijansko pa nekaj manj. To je bilo tiste čase, ko je obleganje albanskih pristanišč dopuščalo le izkrcavanje v zelo omejenem številu in je bilo treba od italijanskih do albanskih luk organizirati zid vojnih ladij.

začetno črko od P—K, v torek, 12. avgusta, pa trgovcem z začetnicami J—A. Dodeljevanje se prične v II. nadstropju Mestnega doma ob 7.30 in traja do 13. ure.

Obenem mestni preskrbovalni urad vabi vse trgovce na drobno, naj najkasneje do torka, dne 12. avgusta, vrnejo sezname trgovcev, prošnje za sladkor in maščobe, neoddane karte ozir. odrezke in glave kart prejšnjega meseca. Vsakemu seznamu potrošnikov naj trgovci prilože na posebnem listu popravke, ki naj jih vpišejo v sezname. Sezname popravkov pa naj bo čimbolj natančen ter mora biti v njem priimek in ime osebe ali družinskega člana, pri katerem je nastopila sprememba.

Hkrati pa mestni preskrbovalni urad spet opominja vse potrošnike, naj vedno vsako spremembo naznanijo tudi na mestnem preskrbovalnem uradu v I. nadstropju Mestnega doma.

ŠPORTNE VESTI

V Livornu je bil predvčerajšnjim velik mednarodni teniški turnir, na katerem so nastopili tudi švedski teniški igralci, ki se bodo čez nekaj dni spoprijeli z najboljšimi italijanskimi teniški mojstri. Veliko presenečenje je bilo, ko je mladi igralec Pautassi iz Novare porazil znanega rojaka Del Bella. Nekaj rezultatov tega turnirja:

Posamezniki, moški: Schröder : Scribani 6:0, 6:4; Pautassi : Del Bello 6:3, 6:3; Comperini : Pacchiani 6:2, 6:2; Rohlsson : Vriani 6:3, 6:4; Caniato : Adorni 6:1, 6:2. — Moški pari: Schröder-Rohlsson : Pautassi-Medici 6:1, 6:0; Caniato-Del Bello : Stemberg-Gordigiani 6:2, 6:2. — Mešani pari: Quintavalle-Caniato : Pestellini-Belardinelli 6:3, 6:2. — Dame posamič: Morghen : Bottai 1:6, 3:6, 7:5; Spadoni : Gamba 6:0, 6:2.

Na tem turnirju je vredno omeniti tudi dvojno zmago Švedov nad Italijanom. Kakor kaže, bo tudi mednarodno srečanje, ki bo kmalu v Rimu, končalo v korist Švedov, če ne bo seveda kakšnih presenečenj, ki se tako rada dogode v športu.

Teniško srečanje med Italijo in Švedsko je določeno na dneve 12., 13. in 14. t. m. Srečanje bo v Rimu. Za Švedsko bodo igrali naslednji igralci: Schröder, Rohlsson in Elieson. Italijane pa bodo zastopali njeni teniški reprezentativci: Romanoni, Cuccelli in Del Bello.

»SLOV. DOM« v vsako hišo!

Hladno vreme

Ljubljana, 8. avgusta.

Ko so se včeraj dopoldne raztrgale goste megle, ki so se vlekle zelo nizko po zemlji, je posijalo sonce, ki pa ni imelo take moči kakor sicer, kajti ozračje je bilo močno ohlajeno. Po Kamniških planinah je padlo precej snega in veter, ki je pihal odotod, je ozračje nenavadno ohladil. Popoldne je postalo malo topleje, v senčnih krajih pa je bilo kar hladno. Žal pa so se tudi popoldne pripodili gosti oblaki od zapadne strani in je kazalo, da bo kmalu nevihta. Pa vendar so se težki oblaki izognili Ljubljani. Močno pa je moralo deževati okoli Krma in po bližnjih hriboh in bati se je celo, da je padala toča, kakor dva dni prej. Nebo je ostalo vso noč oblačno in tako oblačno je tudi današnje jutro. Skozi oblake sem in tja posije sonce, vendar pa je le malo verjetno, da bi imeli danes lep sončen dan.

Ljubljana

Koledar

Danes, petek, 8. avgusta: Cirjak, m. Sobota, 9. avgusta: Janez Vianej.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6, mr. Hočevar, Celovška c. 62, mr. Gurtus, Moste, Zaloška c. 47.

V Jakičevem paviljonu razstavljajo slikar M. Gaspari in kiparja Fr. Smerdu in St. Dremelj. Cenjeno občinstvo opozarjamo na to umetnostno prireditev, ki bo trajala do 24. avgusta.

Rdeči križ, sekcija za socialno pomoč ponovno opozarja vse priseljence, ki so se naselili v Ljubljani, da se morajo prijaviti Rdečemu križu v roku 48 ur. Sekcija posluje v Franciškanski ulici 6/L od 8. do 13. ure.

Važno opozorilo! Opozorjeni smo bili na to, da poedinci zbirajo prispevke za Rdeči križ z raznimi potrdili in pismi. Prosimo, da vsakega takega odklonite in ga napotite na Rdeči križ, ki pomaga vsakemu, ki je pomoči res potreben. Nabiralci Rdečega križa imajo posebne »Nabiralne pole«, opremljene z žigom Rdečega križa in podpisom odbornikov. Le osebe, ki lahko predložijo take nabiralne pole, so upravičene pobirati za Rdeči križ. — Pokrajinski odbor Rdečega križa.

E. I. A. R. - Radio Lubiana

Sobota, 9. avgusta: 7.30 Poročila v slovenščini. 7.45 Slovenska glasba. — V odmoru napoved časa. 8.15 Poročila. — 12.30 Poročila v slovenščini. — 12.45 Laska glasba. — 13. Napoved časa in poročila. — 13.45 Poročila vojaškega poveljstva v slovenščini. — 13.17 Pisana glasba ljubljanskega radijskega orkestra. — 14. Radijsko poročilo. — 14.15 Koncert ljubljanskega kvarteta. — 14.45 Poročila v slovenščini. — 17.15 Nove plošče. — 19.30 Poročila v slovenščini. — 19.45 Pisana glasba. — 20. Napoved časa in poročila. — 20.20 Pogovor v slovenščini. — 20.30 Radijske postaje EIAR prenašajo Puccinijevu opero »Tosca« v treh dejanjih. Med odmorom približno ob 21.15 pogovor v slovenščini. 22.10 Vesti v slovenščini — 22.45 Poročila v slovenščini.

Vino VINO CHIANTI

Mario Piccini, Poggibonsi (Siena)

Il migliore! Najboljše! — Zahtevajte Preferitelo! ga na prvem mestu!

D'imminente pubblicazione

la nuova edizione riveduta ed aggiornata del

DIZIONARIO SLOVENO-ITALIANO

• ITALIANO-SLOVENO

di G. Androvic

V kratkem izide

nova pregledana in izboljšana izdaja Androvičevega

SLOVENSKO-ITALIJANSKEGA in ITALIJANSKO-SLOVENSKEGA slovarja

Edizione — Izdajatelj

ANTONIO VALLARDI - MILANO

Charlie Chan v San Franciscu

»In najlepša v vašem življenju, tega ne smete pozabiti,« mu je odgovoril Chan. »Ne smemo ostati tukaj, kjer nas vsakdo lahko vidi. Našel sem kotic, iz katerega bomo lahko vse videli, pa navzlic temu lahko ostali neopaženi. To je tista mala sobica za pisarno, iz katere se gre v garderobo.«

»Ah, sedaj vas razumem!« je rekel Kirk.

Poiskal je ravnatelja. Čez nekaj minut so z ravnateljevim dovoljenjem vsi štirje odšli v tisto poltemno sobo. Sam Chan je bil najbolj vznemirjen. Postavil se je tako, da so mogli vsi skupaj videti, kaj se dogaja v garderobi, kjer je za pultom sedel stari garderobier in bral svoj časopis.

»Oprostite mi le za trenutek,« je rekel Chan.

Odšel je v garderobo in šepnil garderobieru nekaj na uho. Potem so oni trije v sobici videli, kako je pogledal proti vhodnim vratom, takoj nato pa se vrnil v sobo.

V garderobi se je pojavil polkovnik Beatem, miren in dostojanstven kot vedno, in položil na pulst svoj plašč in klobuk. V trenutku, ko je vzel garderobno številko in odšel proti vhodu v dvorano, so se Kirk, Flanery in Duff nagnili na preji, edino Chan je ostal negiben.

Čas je potekal. Drugi člani, ki so prihajali v klub na večerjo, so se ustavljali v garderobi in niso imeli niti pojma, da jih nekaj korakov od tam iz teme opazujejo pazljivo oči. Flanery se je začel nervozno prepadati na svojem stolu.

»Čemu služi ta komedija,« je vprašal.

»Le potrpljenje,« je odgovoril Chan.

»Kajti pravijo: Sčasoma se tudi iz trave naredi mleko.«

»Rajši bi videl, da bi sedaj našel kravo,« je zamrmral Flanery.

»Le potrpite,« je ponovil Chan. »Potrpljenje je prva in temeljna lastnost detektiva, kaj ne, nadzornik Duff?«

»Včasih se zdi, kakor da bi bila to edina nujno potrebna lastnost,« je potrdil Duff. »Se sme tukaj kaditi?«

»Brez nadaljnega,« je odvrnil Kirk.

Anglež se je oddahnil in potegnil pipo iz žepa.

Minute so polagoma tekale. Slišali so se koraki po tlaku predsobe, nato pa glasovi klubskih članov, ki so se pozdravljali in vabili drug drugega na večerjo. Flanery je sedel kot na trnju.

»Če me mislite tudi tokrat potegniti,«

Major Diran, ki se je ta trenutek pojavil in izročil plašč in klobuk staremu garderobierju, je spomnil Flaneryja na komaj preživele dogodke.

Major je bil videti precej izčrpan.

»Ubože!« je zagodrnjal Flanery. »Danes smo mu prizadejali težak uradek in sicer popolnoma brez potrebe.«

Pogledal je Chana od strani, Kitajec je sedel na svojem stolu popolnoma negiben kot Budhov kip.

Minilo je pol ure. Flanery je neprestano strmel v kazalca svoje ure.

»Zamudil bom večerjo,« je zagodrnjal.

»In ta zlodjev stol! Tako se počutim, kakor bi sedel na kakšen sod!«

»Ni bilo možnosti, da bi vam kupili žametno blazino,« je z mirnim glasom

odgovoril Chan. »Prosim vas... srečen je tisti, ki zna ostati miren. Sicer pa to je komaj začetek naše stražarske naloge.«

Cez pol ure se Flanery še vedno ni mogel obvladovati.

»Le nekaj bi vas prosil,« je rekel.

»Zakaj tu čakamo? Rad bi vedel, za božjo voljo, sicer bom takoj odšel!«

»Pardon!« je rekel Chan. »Čakamo na morilca sira Frederika Bruceja. Ali vam to ne zadostuje?«

»Ne. Zaradi vas in vaše vražje tajinstvenosti se nisem večerjal. Vrzite na mizo vse svoje karte! Zaradi tega stola me že vse boli!«

»Pst, pst!« je rekel Chan. Nagnil se je naprej in pozorno pogledal na purt v garderobi skozi vrata, ki so bila odprta. Ostali so pozorno sledili njegovemu pogledu.

Pred pultom v garderobi se je pojavil major Diran, vrgel garderobierju listič s številko in ta mu je potem izročil plašč in klobuk. Major je potem nekaj brskal po svojem telovnikovem žepu, potegnil mal listič in ga dal garderobierju. Stari uslužbenec je pogledal listek, nato pa izročil majorju majhno črno kožnato torbico.

Chan je zgrabil Flaneryja za rokav in ga potegnil za seboj v garderobo.

Kirk in Duff sta stekla za njima. Vsi štirje so se postavili pred veliko vhodna vrata. Diran je stopil prednje s prožnim korakom in obstal pred skupino, ki mu je zastavila izhod.

»Prijetno srečanje,« je rekel. »Gospod Kirk, zelo sem hvaležen, da ete mi poslali povabilo za ta klub. Malo prej je prišlo. Tako bom drzen, da ga bom porabil čim pogosteje.«

Chan je bil sin tistega naroda, kjer

zelo cenijo gledališko umetnost. Obraz

mu je zarel od veselja, da se je nenadoma

stvoril tako dramatičen položaj. Dvignil je roko, kakor bi bil na odru in

zvikljal, kakor bi bil znamenit igralec:

»Nadzornik Flanery! Zgrabite tega človeka.«

»Toda... jaz... ne...« je zajekljal Flanery.

»Zgrabite Dirana,« je nadaljeval Chan.

»Primit ga takoj! Mož nosi pod pazduho torbico, v kateri so dragoceni dokumenti. To je torbica, katero je sir Frederik Bruce tisto popoldne tik pred svojo smrtjo izročil v garderobi!«

XX. Poglavlje

Klopčič se odvija.

Diran je stal zmehdan pred zmagovitim malim Kitajcem. Vsa kri mu je izginila iz lic, da je bil bled kot zid. Flanery je pristopil k njemu in vzel kožnato torbico, medtem ko major sploh ni poskušal dajati odpora.

»Torbica sira Frederika!« je zvikljal Flanery.

Mladini, ki bi šla rada na vseučilišče

Navodila tistim, ki žele nadaljevati svoje študije na italijanskih univerzah

Izmed 711 srednješolskih maturantov naše pokrajine se jih je izjavilo le 76, da se bodo takoj posvetili kakšnemu poklicu. Drugih 69 je neodločenih glede izbire, kateri univerzitetni stroki naj se posvetijo pri nadaljnjem študiju. Zeleti je, naj bo ta izbira izključno usmerjena po osebnih sposobnostih in ne pod vplivom bolj ali manj neposrednega dobička.

Drugi 566 se hoče večji del posvetiti tehničnim študijem. Dobrih 200 izmed njih se hoče namreč vpisati na tehnično fakulteto. 98 maturantov se hoče posvetiti študiju medicine in kirurgije. 68 filozofskim in naravoslovnim študijem, 38 pravnim študijem, 14 bogoslovju, 10 pa glasbi. Skupaj 428 maturantov, ki bodo lahko na naši univerzi ali na drugih ljubljanskih zavodih nadaljevali študij izbrane stroke.

Ostalih 138 pa hoče nadaljevati študij strok, ki jih ni v Ljubljani, in sicer:

50 ekonomijo in komercialno vedo, 23 agronomijo, 11 gozdarstvo, 21 farmacijo, 6 veterino, 2 ladjedelstvo, 3 politično vedo, 22 izmed njih hočejo končno končati študije, ki jih ni na univerzah, temveč na raznih zavodih, in sicer 1 dramsko umetnost, 3 lepo umetnost, 8 telesno vzgojo, 2 vojaško akademijo in 8 domačo ekonomijo.

Naravno je, da 116 mladeničev, ki ne bodo mogli začeti svojih univerzitetnih študij v Ljubljani, kajti naša univerza nima teh fakultet, želi nadaljevati svoje učenje na italijanskih univerzah. V ta namen se obveščajo, na katerih univerzah lahko zaprosijo za vpis ter se jim obenem sporoča, da bo vpis trajal od 1. avgusta do 5. novembra.

Za diplomo v ekonomskih in komercialnih vedah je treba 4 letnega študija. Pogoji za priprave so maturitetno spričevalo klasične ali realne šole ali pa spričevalo komercialnih, industrijskih, agrarnih, mornariških ali geometrijskih šol.

Univerze so v Bariju, Bologni, Catani, Florenci, Genovi, katoliška univerza v Milanu, Turinu, Trstu. Poleg tega so še visoke ekonomske in komercialne šole v Milanu in Benetkah.

Za diplomu v agronomskih vedah je treba 4 letnega študija. Pogoji za priprave so zrelostni izpit klasičnih ali realnih šol ali pa dovršena tehnično-agrarna šola. Univerze so v Bariju, Bologni, Florenci, Milanu, Napoliju, Perugiji, Pisi in Turinu.

Za diplomu v gozdarstvu je treba 4 letnega študija. Pogoji za priprave so zrelostni izpit klasične ali realne šole ali pa dovršena tehnično-agrarna šola. Univerza je v Florenci.

Za farmacevtsko diplomu je treba 4 letnega študija. Pogoji za priprave so zrelostni izpit klasične ali realne šole. Univerze so v Bariju, Bologni, Catani, Camerinu, Catani, Ferrari, Florenci, Genovi, Messini, Modeni, Napoliju, Padovi, Palermu, Parmi, Paviji, Perigiji, Pisi, Rimu, Sassariju, Sieni, Turinu in Urbinu.

Za diplomu v veterinarstvu je treba 4 letnega študija. Pogoji za priprave so zrelostno spričevalo klasične ali realne gimnazije. Univerze so v Bologni, Camerinu, Messini, Milanu, Napoliju, Parmi, Perugiji, Pisi, Sassariju in v Turinu.

Za diplomu v ladjedelstvu in ladijskem strojništvu je pogoji zrelostno spričevalo klasične ali realne šole, učna doba pa traja 5 let. Univerzi sta v Genovi in v Napoliju.

Za diplomu v političnih vedah je treba štiri-letnega študija. Pogoji za priprave so zrelostno spričevalo klasične ali realne šole. Univerze so v Bariju, Catani, Catani, Florenci, Genovi, Messini, na katoliški univerzi v Milanu, na univerzi v Napoliju, Padovi, Palermu, Paviji, Perigiji, Pisi, Rimu, Sieni, Turinu in Trstu.

Za vpis na te univerze je treba vložiti pisano prošnjo ter jo nasloviti na rektorja, priložiti pa prošnji rojstni list, srednješolsko spričevalo, legitimacijo s fotografijo ter še dve drugi fotografiji v formatu za legitimacijo. Vpisanci so obvezani na plačevanje taks in šolskih prispevkov.

Bodočim maturantom, ki si še niso izbrali svoje študijske stroke, se tukaj sporoča v njih vednost, katere diplome se podeljujejo na italijanskih univerzah. To so: diploma v pravnstvu, v političnih vedah, v statističnih in demografskih vedah, v ekonomskih in komercialnih vedah, v filologiji in filozofiji, v literarnih vedah, v pedagogiji, v tujih jezikih in literaturah, v medicini in kirurgiji, v kemiji, v industrijski kemiji, v fiziki, v matematiki, v matematični fiziki, v naravoslovnih vedah, v bioloških vedah, v geoloških vedah, v farmacevtski, v civilnem inženirstvu (pododdelki: edilno, hidravlično in transportno), v industrijskem inženirstvu (pododdelki: mehanika, elektrotehnika, kemija in aeronavtika), v ladjedelstvu, v kemičnem inženirstvu, v aeronavtičnem inženirstvu, v rudarstvu, v arhitekturi, v agronomiji, v gozdarstvu, v veterinarstvu, v zemljepisju, v statistiki, učitelstvu, v ekonomiji in pravnstvu, v učitelstvu v gospodarskem podjetništvu ter v usposabljanju za nadzornišvo v ljudskih šolah.

Bolj podrobne informacije se dobijo v tajništvih posrednih univerz, kakor tudi v tajništvu naše univerze.

Razstava M. Gaspari, S. Dremelj in F. Smerdu

Nimamo namena pisati strokovne ocene o razstavi, marveč hočemo občinstvo le opozoriti nanjo. Slikar M. Gaspari tega menda tudi ne potrebuje. Je to gotovo najbolj popularni slovenski likovni umetnik, čigar dela so v lasti ne samo najbolj ekskluzivne umetnost ljubce, publike, marveč tudi širokih narodnih krogov. Neke sem bil sam priča, ko je prišel k slikarju neki cerkovnik, tam nekje nad Vrhniko doma, in ga prosil, da mu naslika podobo. Tudi snov je predpisal umetniku. Hotel je imeti naslikano domačo hišo. Dekle naj gleda skozi okno, na katerem visijo nagelji, po cesti pa odhaja fant, ter jo pozdravlja v slovo. Dobrodušni slikar je preprosto naročniku ustregel, toda mene je zanimalo, kako bo naslikal »domačo hišo«, ko jo vendar ne pozna. In ko je prišel cerkovnik kasneje po podobo, je bil ves navdušen. »Ravno taka je, kakor naša hiša!« S tem hočem povedati samo to, da je Gasparijeva umetnost tako globoko povezana z ljudskim duhom, kakor malokatera naših slikarjev.

St. Dremelj razstavlja lepo zbirko medalj in plaket. Ta stroka, ki ima med drugimi narodi že priznane umetnike, je pri nas še zelo neznana. Dremelj po tem takem orje ledino in že po tem delu, ki ga spoznamo na razstavi, moramo ugotoviti, da z lepim uspehom. Odlikuje ga, kar je pri tej stroki zelo važno, precizno tehnično znanje in pa nekaj naravnih smiselov do realne oblike. Njegovi portretiranci so frapantne pojave, vendar ne puste kopije, marveč z rafiniranim umetniškim smislom in čutom preoblikovani likovni organizmi. Pripravi smo, da bo Dremeljovo delo našlo živahno zanimanje med našim občinstvom.

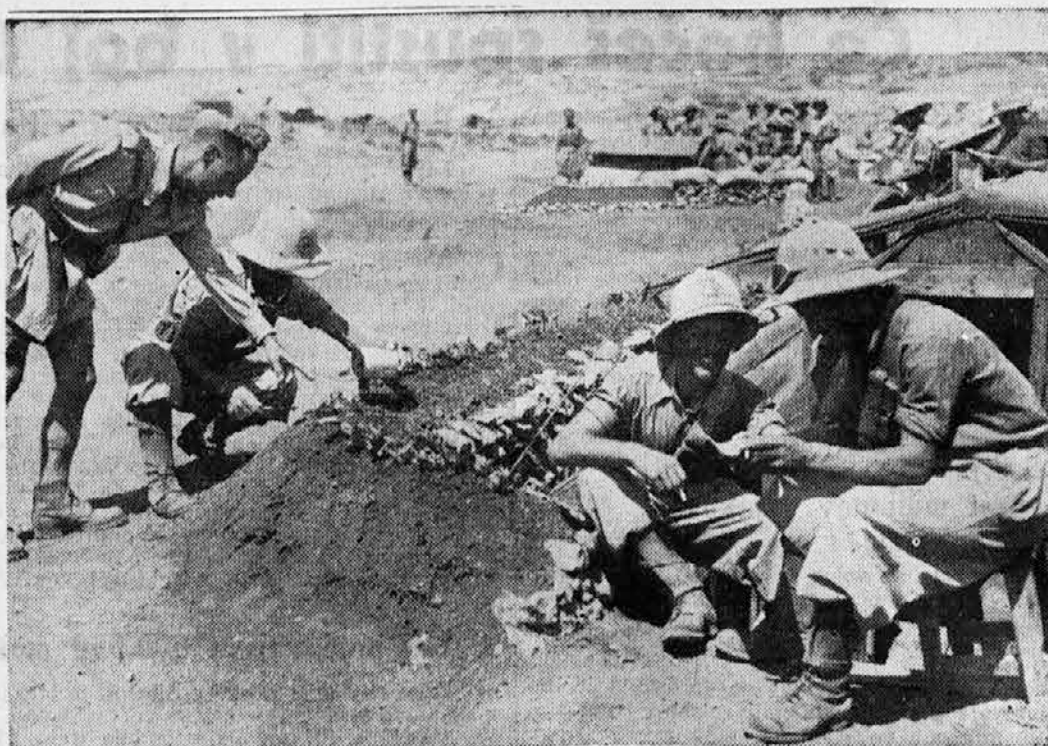
F. Smerdu je kipar velikih sposobnosti. O tem zgovorno pričajo njegove statuete, ki so izvršene naravnost mojstrsko. Skoraj ne naj-

deš detajla, ki bi ne bil obdelan z ljubeznijo in z neko prisrčnostjo. Moti se, kdor vidi v tej mali plastiki le dekorativni element; to so zrela umetniška dela, izvršena z istim ognjem, kakor velike statue. Novost te zbirke so portreti malega formata, ki pa so vsi brez izjeme izvrstna plastika. Posebno lepo delo je »Dezlična glava« iz žgane gline. Smerdu se je ob tem delu posebno tesno približal pogojem in zahtevam estetsko neoporečne sodobne plastične umetnosti.

Razstava vzbuja veliko zanimanje in je tudi dobro obiskana. Pripravi smo, da bo naše občinstvo znalo ceniti delo in trud naših umetnikov ter bo tudi gmotno razstavo z odkupi del podprlo.

Širite najboljši slovenski popoldnevnik »Slov. dom«

Kadar v Severni Afriki za trenutek potihne grmenje topov, si tudi vojaki lahko privoščijo malo oddiha in zabave. Slika kaže italijanske vojake, kako sredi puščave zalivajo vrtiček pred svojo barako.

Romunske radijske oddaje za italijanske vojake

Na romunski radijski postaji so te dni uvedli dnevno oddajo v italijanščini, namenjeno italijanskim četam, ki se vojskujejo na vzhodnem bojišču. Prof. Mihael Antonescu je kot ministrijski predsednik bral pred mikrofonom besedilo svojega pisma, naslovljenega na Duceja. Besedilo je bilo takoj nato prevedeno tudi v italijanščino.

Ko je Mihael Antonescu končal, je naslovil tudi italijanski poslanik na romunskem dvoru, Bova Scopa, navdušen pozdrav na italijanske vojake. Dejal je, da navzočnost Italijanov v Romuniji predstavlja zanesljivo poročilo, da bodo odnosi med Italijo in Romunijo v bodoče postali še tesnejši in iskrenjši, v znamenju skupnih vzorov, načel in izvora. Oba naroda družijo danes tudi skupne žrtve za končno zmago. Radijska oddaja se je končala z romunsko in italijansko himno.

Časopisi so temu dogodku dali poseben poudarek. Med drugimi je časopis »Unirea« objavil daljši članek, ki mu je dal zasmehljiv naslov »God Save Lenin« — Bog reši Lenina.

Nov romunski kruh

Romunski časopisi so poročali, da je začela veljati nova odredba, ki določa, kakšen kruh smejo v bodoče peči romunski peki, oziroma kakšno moko morajo mlinarji mleti. Po novem bo romunski mlinar moral iz vsakega 100 kg žita namleti najmanj, oziroma največ 90 kg moke. Meja je torej pri desetih odstotkih. Čeprav kruh ne bo tak, kakor je bil na primer pred vojno, vendar pa ga vsaj zmanjkalo najbrž ne bo, saj je Romunija spadala med tiste jugovzhodne države, ki je mnogo pšenice lahko še celo izvažala.

Našli so grob kneza Arpada, ki je pripeljal Madžare v Panonsko nižino

Arheološka izkopavanja, s katerimi so začeli že pred nekaj meseci na področju občine Pámar v bližini Budimpešte, so rodila presenetljive uspehe, ki niso zbudili živga zanimanja samo v učenem svetu, med starinoslovci, pač pa tudi v ostali javnosti.

Na omenjenem kraju so odkopali močno utrjen grad, ki je pripadal knezu Arpadu. Kakor pravi zgodovina, je bil Arpad tisti knez, ki je pripeljal Madžare v ozemlja okoli Kavkaza v kraje, kjer prebivajo danes, v Panonsko nižino. Poleg tega utrjenega gradu so odkopali tudi nekoliko ilirsko utrdbo, o kateri sodijo, da je stara najmanj 3000 let, ter končno še pokopališče iz dobe preseljevanja narodov.

Od vsega, kar so izkopali na tem kraju, pa je brez dvoma najvažnejši in za obogatitev znanosti najpomembnejši velik grob, ki je vklesan v živo skalo. Starinski napis na njem pove, da je to grob kneza Arpada. Madžarski arheologi pravijo, da je ta grob vprav na kraju, kjer je v starodavnih časih stalo mesto Sicambria, prestolnica hunskega vladarja Atile.

Največji indijski pesnik Tagore umrl

V indijskem mestu Kalkuti je v sredo umrl največji sodobni indijski pesnik in pisatelj Rabindranath Tagore v visoki starosti 80 let. Tagore je večkrat obiskal tudi Evropo, kjer se je v letih po prejšnji svetovni vojni imel priliko podrobno seznaniti z njenim življenjem. Marsikaj, kar je videl v tem zahodnem svetu, mu ni bilo všeč, saj je v svojih poznejših spisih hudo napadel evropskega civiliziranega človeka. Zamilil si je kot ideal novega religioznega človeka, človeka globoke verne duše, kakršen je danes še njegov rojak, Indijec. Tagore je v svojih številnih verskih spisih zastopal nekaj panteističen pojem Boga. Po njegovem je zlo le neko dobro, ki je zašlo na stranjo, na koncu koncev pa bo na svetu zavladala spet popolnost in bo zato nastopila doba največje sreče. Nekaj njegovih pesmi imamo v prevodih tudi v Sloveniji.

Tagore je bil izredno učen mož, vseučiliški profesor. Lahko rečemo, da je bil za Gandijem najpomembnejši predstavnik Indije v kulturnem svetu.

Razdejanje v Amiensu

Časnikarji, ki so se nekaj mesecev po končani nemško-francoski vojni mudili v francoskem mestu Amiensu, so vedeli povedati strahotne stvari o tem, kar je še ostalo od nekdanjega ponosnega Amienssa. Pripovedovali so med drugim, da je od 27.000 hiš, kolikor jih je imelo to mesto pred vojno, bilo razdejanih 12.000, poškodovanih pa 8000. Pred vojno je imel Amiens 96.000 prebivalcev, od katerih se jih je po viharjih dneh vrnilo 96.000. Svoja prejšnja stanovanja so našli po večini porušena, neuporabna. Zato je nastala silna stanovniška stiska, iz katere so si pomagali na ta način, da so se brezdomci naselili pri meščanih, katerih hiše so ostale še cele ali vsaj lažje poškodovane in je bilo v njih vsaj za silo še možno prebivati. Ker pa vseh le ni bilo mogoče spraviti tako pod streho, so brž zgradili mnogo barak. Ko so se po končani vojni ljudje iz Amienssa spet vrnili, na hišah niso več našli tistih napisov, kot so bili na njih prej. Prejšnji lastniki so bili takorekoč kar čez noč zamenjeni z novimi, ki so se bogve od kod priselili sem. Namesto prejšnjih, razkošno opremljenih prodajal so se pojavile po vojni zasilne barake, v katerih so prejšnji in novi trgovci prodajali ljudem svojo robo.

Potniki, ki zdaj spet prihajajo v Amiens, kaj težko prepoznajo kraje, ki so jih nekoč obiskovali. Tako na primer trga Gambetta enostavno ni več. Bombe in granate so ga dobesedno odnesle. Amienska katedrala pa je takorekoč na čudežen način ostala nepoškodovana. Zadel je ni niti ena krogla.

Rappresentanze	Zastopstva
importanti assumonsi per vasta clientela Italia Referenze di primo ordine.	važna, se sprejmejo za obširno klientelo v Italiji. Prvovrstna priporočila.
Studio Tecnico Commerciale Rag. Carone — Avv. Cerillo — Cimarosa, 84 — Napoli	

G. L. Bonelli:

Črni križar

Zgodovinski roman

»Kaj se je torej zgodilo, Andrej?«

»Kaj se je zgodilo? Ali ste mislili, da bomo mogli ostati v taborišču, ko ste vi odšli? Ne, to je bilo nemogoče! Naši konji so neprestano iskali sled za vašim; kaj smo hoteli drugega, kot da smo ugodili njihovi želji. Pobrali smo svoje stvari in smo šli, kakor so oni hoteli. In sedaj smo tu.«

Hugo se je nasmehnil.

»Moj dobri Andrej, mislim, da veš, kaj nas čaka?«

»Zmagovati boji s saraceni. Ali nismo zato prišli v Palestino?«

Mladi vitez je nekaj časa zamišljeno gledal Andreja in njegova tovariša. Videl je v njihovih očeh, da vidijo toliko zvestobe in zaupanja, da se mu je zbudil v srcu nov pogum in novo zaupanje vase in v svojo usodo.

Njegove oči so zažarele, njegov glas pa je bil jasn in odločen.

»Andrej in vi vsi moji prijatelji! Kljub nesreči, ki me je zadela, ste prihili k meni in ste pripravljeni deliti z menoj vse bridkosti in vse nevarnosti izgnanstva v tuji deželi. Zagotavljam vam, da bomo doživeli še velike zmage in da se bodo nekega dne tisti, ki so nas izgnali, čutili srečne, če nas bodo smeli imeti ob svoji strani. Poslušajte, prijatelji: obraz in ime ljubečega viteza, ki je po sodbi ljudi omadeževano, bo nočjo izgnilo in ostal bo le neznan branilec krščanstva. Prisezite vsi, da boste to ime skrivali do dneva, ko se bo pred Bogom in pred ljudmi izkazala moja nedolžnost!«

Vitez je iztegnil meč predse in vseh šest njegovih zvestih se je s svojimi meči dotaknilo njegovega in vsi so enoglasno izgovorili prisego.

Na nebu se je v istem hipu utrlila zvezda in s svojo migljajočo svetlobo zapečatila zaobljubo.

Drugi del.

I. poglavje.

Črni križar.

Po hribih in dolinah, po širnih puščavskih planjavah, od mesta do mesta, od gradu do gradu je šel glas o nekem skrivnostnem križarju v črnem oklepu in čigar obraz je zakrivala črna kapica, ki se je vsepovsod proslavljal z drznimi in junaki dejanji.

Ob taboriščnih ognjih so se kristjani in saraceni pogovarjali o čudovitih dejanjih tega skrivnostnega viteza in razpravljali o njih z različnimi čustvi. Krščanski bojevniki so se ob njih navduševali, saraceni pa so ga preklinjali in kovali proti njemu maščevalne načrte.

Kdo je bil neki ta skrivnostni vitez?

Nihče ni vedel o njem določeno. Prikazoval se je s peščico svojih tovarišev, zdaj tu, zdaj tam, napadal nenadoma karavane, ki so oskrbovale saracenske čete z živežem, prodiral z neverjetno drznostjo med zadnje oddelke nevernikov in z nenadnimi napadi zavzemal trdnjave, ki so bile raztresene po vsej pokrajini, ki se je razprostirala med Cezarejo in Damaskom.

Vsi so ga imenovali »Črni križar« in že samo njegovo ime je napolnilo s strahom srca vodnikov karavan, namenjenih v saracenska taborišča.

Marsikateri križar se je moral njemu zahvaliti za prostost in življenje in marsikateri saracen je izkusil, kako je težak njegov meč.

Nemalokrat so saraceni pripravili pravečati lov nanj in ga skušali tudi z zvijačo ugonobiti, saj jim je povzročil že nepopisno škodo in je sejal strah in grozo med njihovimi četami. Toda ves njihov trud je bil zaman. Črni križar je vedno spregledal vse njihove nakane in se izmuznil iz vsake nevarnosti. Nemalokrat so napadalci morali drago plačati svojo drznost in bridko izkusiti, kako težak je njegov meč. Kdor je enkrat prišel v njegovo bližino, si nikoli ni želel več ponovnega srečanja z njim.

In tako je vsak dan rastel sloves tega drznega viteza, ki si kot polje svojega udejstvovanja ni izbral pokrajine, kjer je že zmagovito plapolala zastava s križem, temveč pokrajino, kjer je še kruto vladal polumesec.

Kje je imel svoje skrivališče?

Kdor bi mogel prekorati temno skalovje Sarmuka in bi dospel do vrha Azenath, bi zapazil majhno dolinico, ki so jo okrog in okrog obdajali goli gorski vrhovi. V tej dolinici, ki jo je gorski hudournik delil na dva dela, je stalo nekaj pisanih šotorov.

In pred enim izmed teh šotorov je v nekem vročem popoldnevu stal Črni križar in pozorno gledal proti ozkemu vходу v dolino, kjer se je pravkar prikazal jezdec in se mu naglo bližal.

»Mohamed je!« je dejal Črni križar vojskavcu, ki je pravkar stopil iz šotora. »Zdi se, kot da bi ga podil sam Belcebub.«

»Mogoče je opazil kaj nenavadnega na poti v Damask in prihaja, da nas obvesti.«

Črni križar je počakal, da se je jezdec približal taborišču, nato mu je šel nasproti.

Hip pozneje je Arabec skočil s konja in pozdravil viteza.

»Alah naj te čuva, gospod!« je vzkliknil.

»Kakšne novice nam prinašaš?«

»Emir iz Cezareje je poslal armadi v Mosul veliko karavano z vojnimi potrebščinami in živežem.«

»Po kateri cesti je odšla?«

»Usmerila se je proti karavanski cesti, ki vodi vzhodno od Gebel Drusa, Nocoj se bo utaborila v okolici Es-Sueda in...«

»In jutri bomo poskusili prekorati kerbolsko sotesko. Saj si misliš reči tako, Mohamed, kaj ne?«

»Res je, sidi. Ta soteska je zelo pripravno mesto za napad, in jezdec, ki spremlja karavano, se med skalovjem ne bodo mogli braniti.«

»Koliko jezdecov šteje spremstvo?«

»Kakih petdeset Arabcev po poveljstvu šejka Harouna.«

»Prav lahko bomo opravili z njimi, Mohamed. Ti ostaneš v taborišču. Če je vse tako, kot si mi sporočil, boš ob naši vrnitvi prejel mošnjo zlatnikov.«